

OBVODNÍ SOUD PRO PRAHU 1

Ovocný trh 587/14, 110 00 Praha 1

tel.: 221093111, fax: 224221499, e-mail: podatelna@osoud.pha1.justice.cz, IDDS: pd3ab3a

ÚSTAVNÍ SOUD ČR Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo	5
dne: - 7 -05- 2026	
_____ krát Přílohy: _____	
Vyřizuje:	

Ústavní soud České republiky
Joštova 625/8
660 83 Brno-město

Naše značka: 39 C 147/2025
Vyřizuje: JUDr. David Štamberk, Ph.D.
Dne: 5. května 2026

Navrhovatel: **Obvodní soud pro Prahu 1**
Ovocný trh 587/14, 112 94 Praha 1 - Staré Město
jednající soudcem JUDr. Davidem Štamberkem, Ph.D.

Další účastníci řízení: **Parlament České republiky**
1. **Poslanecká sněmovna**, Sněmovní 176/4, 118 00 Praha 1
2. **Senát**, Valdštejnské náměstí 17/4, 118 00 Praha 1

Nepředchází

Návrh na zrušení čl. IV zákona č. 57/2025 Sb.

I. Řízení vedené u navrhovatele

1. U Obvodního soudu pro Prahu 1 je pod sp. zn. 39 C 147/2025 vedeno řízení o žalobě na zaplacení 18 000 Kč s příslušenstvím. Žalobce vykonává funkci státního zástupce. Žalobou se domáhá doplatku platu za únor 2025 a březen 2025. Tvrdí, že žalovaná při stanovení jeho platu vycházela z právní úpravy, která byla na uvedené období použita zpětně.
2. Mezi účastníky není sporu o skutkovém stavu. Nesporné je zejména, že žalobci byl za leden 2025 vyplacen plat vypočtený z tarifního platu 151 400 Kč, zatímco za únor 2025 a březen 2025 mu byl vyplacen plat odpovídající tarifnímu platu 142 400 Kč.
3. Sporné je pouze právní posouzení věci zejména, zda žalovaná mohla při určení platu žalobce za únor 2025 a březen 2025 použít čl. IV zákona č. 57/2025 Sb.
4. Navrhovatel dospěl k závěru, že čl. IV zákona č. 57/2025 Sb., jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem. Proto předkládá věc Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky.

II. Napadené ustanovení a jeho relevance pro projednávanou věc

5. Napadeným ustanovením je čl. IV zákona č. 57/2025 Sb., který zní:
„Při stanovení výše platové základny státních zástupců pro období od 1. ledna 2025 do dne nabytí účinnosti tohoto zákona se postupuje podle § 3a zákona č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“
6. Zákon č. 57/2025 Sb. byl vyhlášen dne 6. 3. 2025 a podle čl. VIII nabyl účinnosti dne 7. 3. 2025.
7. Týmž zákonem byl do zákona č. 201/1997 Sb. vložen § 3a tohoto znění:
„Do 31. prosince 2025 činí platová základna 109 516,50 Kč.“
8. Podle § 3 odst. 1 zákona č. 201/1997 Sb. „Plat je peněžité plnění poskytované měsíčně ve výši a za podmínek stanovených tímto zákonem.“ Podle § 3 odst. 2 téhož zákona „Plat se určí jako součin platové základny a platového koeficientu...“.
9. Podle § 18 odst. 4 zákona č. 283/1993 Sb. „Pracovní poměr státního zástupce se zakládá k České republice jmenováním do funkce státního zástupce...“. Podle § 18 odst. 6 téhož zákona „Pracovní poměr státních zástupců se řídí zákoníkem práce, pokud tento zákon nestanoví jinak.“ Podle § 18 odst. 7 téhož zákona „Platové poměry státních zástupců upravuje zvláštní právní předpis.“
10. Podle § 141 odst. 1 zákoníku práce „Mzda nebo plat jsou splatné po vykonání práce, a to nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vzniklo zaměstnanci právo na mzdu nebo plat nebo některou jejich složku.“
11. Článek IV zákona č. 57/2025 Sb. je v projednávané věci rozhodný proto, že právě na základě něj je třeba použít novou platovou základnu i na období od 1. 1. 2025 do 6. 3. 2025, tedy na dobu před vyhlášením a účinností zákona č. 57/2025 Sb.

III. Proč návrh nesměřuje proti § 3a zákona č. 201/1997 Sb.

12. Navrhovatel vědomě nenavrhuje zrušení § 3a zákona č. 201/1997 Sb. Je si vědom judikatury Ústavního soudu týkající se platů soudců, zejména z nedávné doby nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 5/24, a nálezu Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2025, sp. zn. Pl. ÚS 19/25. Současně však nepřehlíží, že důvody neústavnosti, o které se tato judikatura opírá, nelze bez dalšího přenášet na státní zástupce.

13. V bodě 143 odůvodnění nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 5/24, se uvádí:

„I když napadené ustanovení reguluje pouze soudcovské platy, v důsledku systematických souvislostí se promítá i do výše platů jiných veřejných činitelů. Například podle § 3 odst. 3 části věty první za středníkem zákona č. 236/1995 Sb. totiž platová základna jiných představitelů než soudců činí "83,3 % platové základny pro soudce". Kdyby Ústavní soud zrušil napadené ustanovení dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, vedlo by to v konečném důsledku nejen k navrácení soudcovských platů na ústavně konformní úroveň (k tomu viz níže), ale též ke zvýšení platů dalších veřejných činitelů. Pro takové zvýšení již ale nosné důvody tohoto nálezu neposkytují žádnou oporu.“ (podtržení provedeno návrhovatelem)

14. V bodě 144 téhož nálezu Ústavní soud dále uvádí:

„Ústavní soud proto přistoupil k odkladu vykonatelnosti derogačního výroku, aby poskytl zákonodárci prostor platy jiných veřejných činitelů vhodně upravit. Ke zrušení napadeného ustanovení tak dojde až uplynutím dne 31. 12. 2024. Do tohoto okamžiku se všechny platy s výjimkou soudcovských budou řídit napadeným ustanovením – důvody neústavnosti napadeného ustanovení se totiž těchto veřejných činitelů netýkají“ (podtržení provedeno návrhovatelem)

15. Stejně tak i náleze Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2025, sp. zn. Pl. ÚS 19/25, zrušil pouze část ustanovení týkající se soudců. Výrok tohoto nálezu zní:

„Ustanovení § 4 ve slovech „pro soudce 121 685 Kč“ zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, se ruší dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.“

16. S ohledem na výše předestřené přístupy Ústavního soudu návrhovatel nepovažuje za adekvátní dovozovat neústavnost samotné úpravy platové základny státních zástupců dle § 3a zákona č. 201/1997 Sb. ve znění zákona č. 57/2025 Sb. Důvodem podání předmětného návrhu je toliko její retroaktivní účinek dle čl. IV zákona č. 57/2025 Sb.

IV. Rozpor čl. IV zákona č. 57/2025 Sb. s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky

17. Podle čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky „Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.“ Součástí principu demokratického právního státu je zákaz pravé retroaktivity, ochrana právní jistoty a ochrana legitimního očekávání.
18. Dle napadeného ustanovení má být při stanovení platové základny státních zástupců pro období od 1. 1. 2025 do 6. 3. 2025 postupováno podle § 3a zákona č. 201/1997 Sb. ve znění účinném až ode dne 7. 3. 2025. Jinými slovy, zákonodárce výslovně stanovil, že nová právní úprava se použije na období, které již uplynulo.
19. Právě to je podstata pravé retroaktivity. Nová právní norma spojuje s právními skutečnostmi, které nastaly před jejím vyhlášením a účinností, jiné právní následky, než jaké s nimi spojoval právní stav dosavadní.
20. V odůvodnění nálezu ze dne 12. 3. 2025, sp. zn. Pl. ÚS 21/21, Ústavní soud vysvětlil, že pravá retroaktivita nastává tehdy, jestliže zákonodárce k tíži dotčené osoby spojí s již uzavřenými skutkovými stavy jiné právní následky, než jaké plynuly ze starého pravidla.
21. O takový případ jde i zde. Žalobce vykonával funkci státního zástupce v lednu 2025, únoru 2025 a v části března 2025 za právního stavu, v němž § 3a zákona č. 201/1997 Sb. ve znění zákona č. 57/2025 Sb. ještě nebyl součástí právního řádu. Teprve zákon č. 57/2025 Sb. vyhlášený dne 6. 3.

2025 stanovil novou, nižší platovou základnu a dle čl. IV daného zákona má být tato nová úprava použita i na dobu před její účinností.

22. Na tom nic nemění okolnost, že plat je podle § 141 odst. 1 zákoníku práce splatný až po vykonání práce. Splatnost platu není totožná s otázkou, podle jakých hmotněprávních pravidel se plat určuje. Zákonodárce může pravidla odměňování pro futuro změnit, nemůže je však bez ústavně přijatelného důvodu měnit zpětně k tíži adresáta za práci již vykonanou.
23. Napadené ustanovení přitom takový ústavně přijatelný důvod neobsahuje a ani z legislativního kontextu neplyne nic, co by mohlo prolomit obecný zákaz pravé retroaktivity. Nejde o úpravu ve prospěch dotčených osob, nýbrž o úpravu, která jejich majetkové postavení zpětně zhoršuje.
24. Článek IV zákona č. 57/2025 Sb. je proto v rozporu s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky.

V. Rozpor čl. IV zákona č. 57/2025 Sb. s čl. 28 Listiny základních práv a svobod

25. Podle čl. 28 Listiny základních práv a svobod „Zaměstnanci mají právo na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky. Podrobnosti stanoví zákon.“
26. Státní zástupce je podle § 18 odst. 4 zákona č. 283/1993 Sb. v pracovním poměru k České republice. Článek 28 Listiny proto na jeho platové poměry dopadá. Samozřejmě platí, že konkrétní podoba odměňování je věcí zákona. Zákonodárce však ani zde nemůže postupovat v rozporu s ústavním pořádkem, zejména s principem právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky.
27. Napadené ustanovení nezměnilo pravidla odměňování jen do budoucna. Zpětně zasáhlo do určení platu za období, v němž již byla práce vykonána. Tím zasáhlo nejen do právní jistoty žalobce, ale i do ústavního požadavku, aby odměna za práci byla určena spravedlivě a předvídatelně podle pravidel platných v době výkonu práce.
28. Navrhovatel se nesnaží dovozovat, že čl. 28 Listiny brání jakékoli zákonné změně odměňování státních zástupců. Článek 28 Listiny však ve spojení s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky brání tomu, aby zákonodárce zpětně a k tíži zaměstnance změnil pravidla pro určení odměny za práci, která již byla vykonána.
29. Napadené ustanovení s ohledem na výše uvedené neobstojí ani z hlediska čl. 28 Listiny základních práv a svobod.

VI. Další ústavní souvislosti

30. Podle čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“ Podle čl. 80 odst. 1 Ústavy České republiky „Státní zastupitelství zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení; vykonává i další úkoly, stanoví-li tak zákon.“
31. Tyto normy samy o sobě nezakládají stejnou ústavní ochranu platových poměrů státních zástupců, jaká svědčí soudcům. Potvrzují však, že státní zastupitelství je ústavně zakotvenou institucí a že výkon státní moci vůči státním zástupcům musí respektovat ústavní limity. Tím spíše nelze připustit, aby zákonodárce zpětně a bez zvláštního ústavně přijatelného důvodu zhoršil jejich platové podmínky za již vykonanou práci. Sám ostatně jinak zaměstnavatelům zapovídá zpětnou revizi mzdových/platových podmínek zaměstnanců (§ 113 odst. 4 in fine zákoníku práce, resp. § 136 odst. 2 in fine téhož zákona).

VII. Návrh

32. Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky „Dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu.“

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Rývolová

33. Tato podmínka je splněna. Článek IV zákona č. 57/2025 Sb. má být v projednávané věci použit a návrhovař dospěl k závěru, že je v rozporu s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky a s čl. 28 Listiny základních práv a svobod.

34. S ohledem na výše uvedené návrhovař navrhuje, aby Ústavní soud rozhodl takto:

Článek IV zákona č. 57/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, se ruší dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

JUDr. David Štamberk, Ph.D., v.r.
soudce

Kateřina Digitálně
podepsal Kateřina
Ryvolová
Ryvolová Datum: 2026.05.07
11:14:30 +02'00'

Shodu s prvopisem potvrzuje Kateřina Ryvolová